

og saaledes ogsaa føre ud i det Lomme; derom burde Stolemand kunne enes og til- lige enes om, at hvad Daarligt der kan ste, derfor ikke behøver at ste og absolut ikke bør ste. Dette pædagogiske Spørgsmaal skal jeg imidlertid ikke opholde mig ved. Men nu den Paastand, at Realskolernes Afgangslæringer — i Fjor saa vidt jeg hufter 1038 — skulle varfle et Stormløb af Bestillings- og Embedsaspiranter mod Statskassen! End ikke sidste Aargangs over 400 Studenter bebudede ubetinget et saadant Stormløb. Nei, Realskolerne — væsentlig taget ogsaa de lærde Skoler — ere, ligesom Almueskolen og Høiskolen, Almueskoler, om end høiere Almueskoler, saa at sige mellempportionale mellem Almueskolen og den lærde Skole. En Skolestatistik vil for Realskolernes Vedkommende tilstrækkelig vise, at det langt overveiende Flertal af dem, der udgaa fra disse Skoler, gaa ikke af Nødvendighed eller mod deres Villie, men med Villie og af Lyst, over i private Virksomheder og Livsstillinger. At almindelig Forberedelsesexamen tillige er en Betingelse for forskjellige senere Fagprøver, er sandt, men disse Fagprøver føre jo selv for den allerstørste Del til private Virksomheder og ikke til statslønnede Stillinge. Eksempelvis skal jeg henvise til den Statistik, der findes Side 27 og 28 i Åsmussens „Meddelelser angaaende de lærde Skoler med dertil hørende Realundervisning i Kongeriget Danmark for Aarene 1857—78“. Man vil deraf se, at af vedkommende 1575 af de lærde Skoler i 1863—77 udgaaede Realelever bleve de 404 Handlende, 274 Landmænd, 41 Polyteknikere, 57 Fabrikanter, 89 Haandværkere, 51 Farmaceuter, 70 Sømcænd, 39 Kontorister og 41 Militære. Realskole- dannelsen har ved denne Elevernes fremherskende Omgang til privat Virksomhed det Fortrin for den lærde Skoledannelse, at denne Egnelse til privat Virksomhed lettere naaes i 15—16 Aars Alderen end et Par Aar senere. Og ligesom Realeleverne gaa over i de forskjelligste Livsstillinger, viser det sig ogsaa, at de ere udgaaede fra Hjem, som tilhøre de forskjelligste Livsstillinger. Jeg skal her efter Åsmussens nævnte Meddelelser om de i de lærde Skoler i 1863—77 under- viste Realelever oplyse, at af disse Elevers Fædre vare 24 pCt. Embedsmænd, 24 pCt. Landbrugere, 25 pCt. Handlende og 12 pCt. Haandværkere. Det vil heraf ses, i hvor høi Grad Realundervisningen har bidraget til at fremme, hvad Svenskerne kalde „Stands- cirkulation“, og faaet en social Betydning, som jeg haaber, at Thinget vil anerkende vedblivende baade i Almindelighed og særlig under de saa ofte omtalte for Landbruget

trykkende Livsforhold. Siden jeg har Ordet, skal jeg bemærke om Bevillingen til Kontrol med den almindelige Forberedelsesexamen i Anledning af Henstillingen fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Hjørnbak) ved 2den Behandling, at den Erklæring, jeg afgav over den høitærede Kultusministers Cirkulære af 5te Marts 1881, i hvilket der afstededes Skolerne en Betænkning over den Reformplan, der førte til den kongelige Anordning af 30te August 1881, udtalte jeg mig den 30te April om det af det ærede Medlem berørte Spørgsmaal i nær Overensstemmelse med ham saaledes: „Forslaget om, at en Examenskommission afholder Prøven, tiltræder jeg med det Dunst, at denne Kommission maa blive sammensat væsentlig af fungerende offentlige og private Lærere for Realelever. Den Leilighed, der herved vilde gives disse Lærere til — hvad der nu er saa godt som umuligt — umiddelbart at blive kendte med hjer- andres Virkemaade, vilde være af stor Betydning for Undervisningen. Heldigt vilde det vistnok være, hvis Prøvens mundtlige Del kunde foregaa paa flere Steder sam- tidigt, f. Ex. i Kjøbenhavn, Odense og Aarhus; den skriftlige kunde jo under behørig Kontrol afholdes ved selve Skolerne, til hvilke Privatisterne da maatte henvises“. Jeg tror fremdeles, at Indførelsen af en saadan tredelt Examenskommission i Stedet for den nuværende Afholdelse af almindelig Forberedelsesexamen dels ved Skolerne, dels ved en Examenskommission af Fagmænd ved det stadig stigende Antal af Realskoler vil blive mere og mere paatrængende baade i Ensartethedens Interesse og paa Grund af den nuværende Kontrols Besværligheder. At der imidlertid ogsaa vil møde Vanskeligheder ved en Vending af de gjældende Regler for Afholdelsen af almindelig Forberedelsesexamen, vil jeg ikke negte. Den lempeligste Vending til Fremme af Ensartethed vilde det vel være, om samtlige Privatister kunde henvises til de examensberettigede Skoler.

Vittichau: Jeg skal ikke give efter for Fristelsen til at vende tilbage til Kunst- museet i Kjøbenhavn, idet jeg i det Hele taget aldeles kan slutte mig til Mindretallets Ordfører, det ærede Medlem for Kjøben- havns 4de Valgkreds (Scharling). Jeg skal kun i Almindelighed udtale den Glæde, jeg føler over, at Kunstmuseet kommer til at ligge paa et heldigt Sted, kommer til at ligge frit, saa at det kan blive til Væ- re baade for Byen og for Landet, og jeg kan ikke tro Andet, end at der vil blive taget de tilhørlige Hensyn, hvad der ifølge Planen er